

Bijlage onderwerpen en vragen Mondeling Overleg 24 april 2018

16.00 - 16.30 uur:

1. Het Europees semester 2018: stabiliteits- en hervormingsprogramma 2018

a. Nationaal Hervormingsprogramma 2018 - o.a. woningmarkt, loonontwikkeling en lopende rekening:

De leden fractie van GroenLinks (Vos) hebben aangegeven vragen te willen stellen over:

- Hoge private schulden Nederland, aanbeveling hypotheekrenteaftrek verder te beperken
- Overschot op lopende rekening Nederland
Deels structureel door besparingen niet-financiële bedrijven
Achterblijvende loonontwikkeling in Nederland
Kabinet: we voeren geen structureel beleid om te sturen op lopende rekening, waarom niet?
- Nederland blijft achter in investeringen in R&D, zowel publiek als privaat
- Bedrijven investeren steeds meer in buitenland, terwijl investeren in NLse kenniseconomie cruciaal is (Zie ook Europa 2020 doelstellingen)
- Europa 2020
Duurzame Energie

De leden van de ChristenUnie-fractie (Ester) hebben ter voorbereiding van het mondeling overleg eerder, op 30 maart 2018, al schriftelijke vragen gesteld over dit onderwerp (CXXV, E¹).

"Deze leden lezen dat de Europese Commissie constateert dat Nederland de nodige vooruitgang heeft geboekt op het terrein van structurele hervormingen. De Europese Commissie geeft ook een aantal waarschuwingen af, waarop de Nederlandse regering vervolgens heeft gereageerd. Deze leden zouden een meer uitgebreid antwoord willen zien op het punt van de oververhitting van de woningmarkt en de kwetsbaarheden die zich hier in rap tempo voordoen, zoals uiteengezet door de Europese Commissie. Datzelfde geldt voor het achterblijven van de loongroei in vergelijking tot de economische groei en de krapper wordende arbeidsmarkt. Hoe beoordeelt de regering, gegeven de groeianalyse van de Commissie, de begroting in het licht van bespiegelingen rond anti-cyclisch financieel beleid? Hoe beoordeelt de regering de duurzaamheid van de Nederlandse overheidschuld op lange(re) termijn?"

b. Economische convergentie monetaire unie:

De leden van de fractie van de PvdA (Sent) hebben aangegeven vragen aan de minister van EZK te willen stellen over economische integratie in de EMU:

"De monetaire unie met haar euro berust op drijfzand zolang de economische unie niet voldoende serieus wordt genomen, aldus meerdere economen. Dit betekent dat economische convergentie tussen lidstaten noodzakelijk is. Is de minister dit met mij eens? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke initiatieven mogen wij van de regering verwachten teneinde de economische integratie te bevorderen?"

16.30 - 17.00 uur:

2. Fiscale onderwerpen

a. Europese fiscale agenda - o.a. belastingheffing digitale economie en belastinghervorming VS

¹ Deze vragen zijn op 18 april 2018 door de regering beantwoord; Kamerstukken I, 2017-2018, CXXV, E.

De leden van de fractie van het CDA (Van Rij) hebben op 29 maart 2018² schriftelijke vragen hierover gesteld aan de minister van Financiën: "Zoals de leden van de CDA-fractie uit de media vernemen, zal de Amerikaanse regering zich heftig verzetten tegen de eenzijdige invoering van een belasting voor de digitale economie door de EU of door een individueel land. Tot nu toe heeft de regering altijd het standpunt ingenomen dat mondiale overeenstemming in OESO-verband hierover de voorkeur verdient. De Europese Commissie heeft inmiddels een aanbeveling en twee ontwerprichtlijnen inzake "fair taxation of the digital economy" gepubliceerd⁴. Het onderwerp wordt ook besproken op de G20-top. Wijkt de Nederlandse regering af van het eerder ingenomen standpunt dat de EU niet eenzijdig een belasting voor de digitale economie moet invoeren, zo vragen deze leden."

"Deze leden lezen in het verslag dat de Europese Commissie tijdens de Ecofinraad van 20 februari een update heeft gegeven over de recente belastingontwikkelingen in de Verenigde Staten. Een van de maatregelen in de VS is de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting (Vpb) van 35% naar 21%. Nederland heeft kennelijk ook input gegeven voor de impactanalyse die de Europese Commissie naar aanleiding van deze hervorming maakt, zo lezen deze leden. Kan de regering aangeven welke input dat is?"

De leden van de fractie van de ChristenUnie (Ester) hebben in de schriftelijke voorbereiding³ ook vragen gesteld over de Europese fiscale agenda: "Deze leden stellen vast dat de Europese Commissie voortvarend aan de slag gaat met een eigen fiscale agenda. Hoe beoordeelt de regering, zo vragen deze leden, de uitdrukkelijke wens van de Commissie om de eigen fiscale inkomsten aanzienlijk te verhogen? Tot hoever gaat Nederland hierin mee en waar trekt de regering een grens?"

b. Nationale fiscale agenda:

De leden van de fractie van het CDA (Van Rij) hebben per brief van 12 april jl.⁴ enkele vragen gesteld over de brief Aanpak belastingontwijking en belastingontduiking van de staatssecretaris van 23 februari 2018⁵

De leden van de fractie van de PvdA (Sent) hebben aangegeven vragen te willen stellen over de hervorming van het belastingstelsel: "Nederland kent de meest opgeblazen balans van Europa: we hebben zowel de grootste particuliere vermogens als de hoogste hypotheekschulden van Europa. Kapitaal wordt in Europees opzicht opvallend laag belast, terwijl de lasten op de factor arbeid hoog liggen en snel toenemen. Is de minister het met mij eens dat dit onwenselijk is? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke initiatieven mogen wij van de regering verwachten teneinde het belastingstelsel eerlijker en evenwichtiger in te richten?"

De leden van de fractie van de ChristenUnie (Ester) hebben in de schriftelijke voorbereiding op het mondeling overleg vragen gesteld over het Nederlands belastingbeleid in internationaal perspectief: "De Europese Commissie laat zich kritisch uit over het Nederlandse belastingbeleid rond grote internationale ondernemingen. Commissaris Moscovici onderstreepte dit in zijn speech van begin maart van dit jaar en voegde hieraan toe: "We must ensure that fair taxation becomes the rule". Hij vroeg onder meer Nederland om het commitment hieraan publiek te maken. Heeft de regering dit commitment inmiddels ook internationaal afgegeven? Wat zijn de plannen van de regering op dit punt?"⁶

17.00 - 18.00 uur:

² Kamerstukken I, 2017-2018, 21.501-07,F.

³ Kamerstukken I, 2017-2018, CXXV, E.

⁴ Kamerstukken I, 2017-2018, 34.785/25.087, J.

⁵ Kamerstukken I, 2017-2018, 34.785/25.087, F.

⁶ Kamerstukken I, 2017-2018, CXXV, E.

3. Het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK)

a. Eigen middelen en kortingensystematiek

De leden van de fractie van D66 (Rinnooy Kan) hebben aangegeven vragen te willen stellen over directe inkomsten: "Wat is naar het oordeel van de regering de op termijn wenselijke verhouding tussen directe en indirecte inkomsten voor Europa? Deelt de regering de voorkeur van D66 voor een geleidelijke verschuiving naar directe inkomsten? Wat zou daarvoor de begrenzing zijn?"

De leden van de fractie van GroenLinks (Vos) hebben tevens aangegeven vragen over dit onderwerp te willen stellen: "Hoge werkeloosheid in met name zuidelijke landen, zeker jeugdwerkeloosheid. In relatie tot EMU regels, overschot op lopende rekening Nederland, achterblijvende lonen Nederland. Kabinet : niet eens met Europese Commissie over nieuwe eigen middelen EU, afschaffen kortingen lidstaten en het verhogen van het MFK."

b. Omvang MFK in licht Brexit en nieuwe beleidsuitdagingen

De leden van de fractie van de PvdA (Sent) hebben aangegeven aan de minister van Financiën vragen te willen stellen over de ruimte in het nieuwe MFK voor middelen voor research en innovatie: "Pieter Duisenberg heeft als voorzitter van de VSNU voor gepleit om in het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) ruimte te maken voor onderzoek en innovatie. Hij rondt zijn betoog af met de woorden: "Van de premier van een intensieve kenniseconomie als de onze mag verwacht worden dat hij dit serieus neemt." Mijn vraag aan de minister is of hij dit serieus neemt. Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke inzet mogen wij van de regering verwachten?"

De leden van de fractie van de ChristenUnie (Ester) hebben op 30 maart per brief schriftelijke vragen gesteld over het MFK: "Het Europees Parlement heeft zich in maart 2018 uitgesproken voor een verhoging van het komende Meerjarig Financieel Kader (MFK). In mei dit jaar zal de Commissie haar voorstel voor het volgende MFK publiceren. De Nederlandse regering heeft inmiddels een aantal piketpaaltjes geslagen. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de regering welke mogelijkheden zij ziet om binnen de huidige Europese begroting bezuinigingen te realiseren die de Brexit kunnen opvangen en de Europese aanpak van grensoverschrijdende problemen van klimaatverandering, vluchtelingeninstroom en veiligheid kunnen financieren. Is dit een reële optie of is er sprake van een gelopen wedstrijd? Hoe valide is de redenering van het Europees Parlement en de Europese Commissie dat deze majeure grensoverschrijdende vraagstukken tot een onontkoombare verhoging van het MFK leiden?"⁷

4. Toekomst Economische en Monetaire Unie (EMU) en voltooiing bankenunie

a. Verdieping EMU:

De leden van de fractie van D66 (Rinnooy Kan) hebben aangegeven vragen te willen stellen over de oprichting van een Europees Monetair Fonds: "De leden van de fractie van D66 zijn verheugd met de steun van de regering voor de totstandkoming van een EMF. Bij de inrichting daarvan kan het succesrijke IMF als benchmark fungeren. Wat is er na het oordeel van de regering van het IMF te leren, en waar zou het EMF willens en wetens moeten afwijken? Welke mogelijkheden ziet het kabinet om het EMF binnen de communautaire structuur vorm te geven? Zo niet, welke niet-intergouvernementele democratische controle op EU niveau acht het wenselijk en mogelijk?"

⁷ Kamerstukken I, 2017-2018, CXXV, E.

De leden van de fractie van de ChristenUnie (Ester) hebben in de schriftelijke voorbereiding van het mondeling overleg (uitgaande brief van 30 maart 2018) vragen gesteld over de toekomst van de EMU in relatie tot institutionele hervormingen: "Volgens de leden van de fractie van de ChristenUnie lijkt het erop alsof de discussie rond de toekomst van de Economische en Monetaire Unie - waaronder de begrotingsinstrumenten, steunprogramma's en een Europees Monetair Fonds (EMF) - en over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) , is losgezongen van de discussie over institutionele hervorming van het Europese project. In de ogen van de ChristenUnie-fractie zijn beide discussies één-op-één met elkaar verbonden. Een "reset" van de kerntaken van de Europese Unie heeft repercussies voor de financiële optuiging van de EMU, zo stellen deze leden. En omgekeerd geldt hetzelfde. Zij ontvangen graag een reflectie van de regering op dit punt. Ook vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de vijf commissiescenario's over de toekomst van Europa en de EMU, zoals uiteengezet in het Witboek voor de toekomst van Europa , alsmede het zesde Juncker-scenario⁸ , nog richtinggevend zijn voor het Europese debat."⁸

b. Bankenunie:

De leden van de fractie van D66 (Rinnooy Kan) hebben aangegeven vragen te willen stellen over risicoreductie en het gemeenschappelijk depositogarantiestelsel (EDIS): "Anders dan de leden van de fractie van D66 houdt de regering slagen om de arm in de voltooiing van de Bankenunie. In het bijzonder wordt door de regering verlangd dat alle Europese banken, inclusief de Zuideuropese, voldoen aan hogere eisen van stabiliteit. Welke criteria zouden daarvoor naar het oordeel van de regering moeten worden gehanteerd? Door welke en hoeveel banken wordt daaraan nog niet voldaan? Speelt de concentratie van het bankwezen (in Italië bijvoorbeeld lager dan in Nederland) bij de beoordeling een rol?"

Zolang er geen EDIS is blijft er een band tussen nationale overheden en de bankensector, terwijl het toezicht op EMU niveau is georganiseerd. Onderkent de minister hier een spanning vanuit governance perspectief en een risico voor geloofwaardigheid van de bail in dreiging? Hoe beoordeelt hij in dat laatste verband de nog steeds relatief lage kosten waartegen de systeembanken zich kunnen blijven financieren?"

Ook de leden van de fractie van de PvdA (Sent) hebben kenbaar gemaakt vragen te willen stellen over risicoreducerende maatregelen/hervorming bankensector (Commissie Liikanen): "In plaats van vooruitkijken naar de toekomst, wil ik graag terug naar het recente verleden, en wel de recente financiële crisis. Naar aanleiding daarvan heeft de Commissie Liikanen een aantal aanbevelingen geformuleerd, die in vijf onderdelen kunnen worden verdeeld: (i) juridische afscheiding van bepaalde handelsactiviteiten van het aannemen van deposito's, (ii) *recovery and resolution* plannen, (iii) *bail-in instruments*, (iv) risicoweging van activa en (v) *corporate governance*. Hoe beoordeelt de minister de voortgang op deze onderdelen? En waar meent hij dat versnelling wenselijk is?"

De leden van de fractie van GroenLinks (Vos) hebben voorafgaand aan het mondeling overleg aangegeven in te willen gaan op het depositogarantiestelsel en het standpunt van de regering dat lidstaten zelf eerst risicoreducerende maatregelen moeten nemen ("eerst orde op zaken in landen zelf")

De leden van de fractie van de ChristenUnie (Ester) hebben tijdens de schriftelijke voorbereiding van het mondeling overleg (uitgaande brief 30 maart) al vragen gesteld over de bankenunie: "Zij constateren dat de discussie over de hoogte van de buffers van systeembanken om zich te wapenen tegen financiële risico's, volop in beweging is. Heeft de regering een beeld van waar Europese besluitvorming zich heen beweegt en wat is de

⁸ Kamerstukken I, 2017-2018, CXXV, E.

eigen appreciatie van de regering op dit punt? Is er binnen de Ecofin-Raad ook discussie over de hernieuwd oplevende bonuscultuur in de Europese bankensector?"⁹

⁹ Kamerstukken I, 2017-2018, CXXV, E.